16 دسمبر، 2022

بليٽن نمبر 25

پاڪستان ڪورونا وائرس سِو ايڪٽس مهم

ٻن سالن تائين اوپن سوسائٽي فائونڊيشن (او ايس ايف) جي مدد سان سوڪ ايڪٽس مهم جي ذريعي ڪرونا وائرس سان لاڳاپيل جعلي خبرن، غلط معلومات ۽ افواهون کي ختم ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي وئي.

هاڻي ان ڪان اڳتي وڌي ڪري، معلومات جي متاستا ڏانهن صحتمند ماحول پيدا ڪيو ويندو جنهن ۾ اسان پاڪستان ۾ جعلي خبرن ۽ غلط معلومات جي پکيڙ کي روڪڻ جي ڪوشش جي رهنمائي ۽ حمايت ڪنداسين. جيڪڏهن ڪورونا وائرس جي ڪا نئين لهر نه ايري ته پوءِ ضروري ناهي ته اسان جي مهم جو مکيه مرڪز ڪورونا وائرس هجي. اسان صحت جي واقعن سان جڙيل جعلي خبرن جي پکيڙ کي منهن ڏيڻ جو منصوبو ناهيون ٿا (مثال طور پوليو، جيڪو اجا تائين پاڪستان ۾ هڪ وڏو چيلنج آهي ۽ ماڻهن جي ويڪسينيشن لاءِ لاتعلقي جو هڪ وڏو سبب آهي)، سياسي، سماجي، معاشي رڪاوٽن ۽ بين لاڳاپيل مسئلن کي منهن ڏيڻ تي ڌيان ڏنو ويندو.

اس بلیٹن میں جانئے

- کورونا وائرس اور ویکسی نیشن کے کیسز سے متعلق اپڈیٹس۔
- ینٹی وائرل پیکسلووڈ کے استعمال کے بغیر بھی آپ کرونا وائرس کا دوبارہ شکار ہو سکتے
- پاکستان نے ٹویٹر اور فیس بک پر چلنے والی جعلی خبروں کے لئے قانون کو مزید سخت کر دیا۔
- کیا جعلی خبروں کے لئے بنائے گئے قوانین غلط معلومات سے نمٹنے کا بہترین طریقہ ہو سکتے ہیں؟

کووِڈ 19 ڈیش بورڈ
(پاکستان)

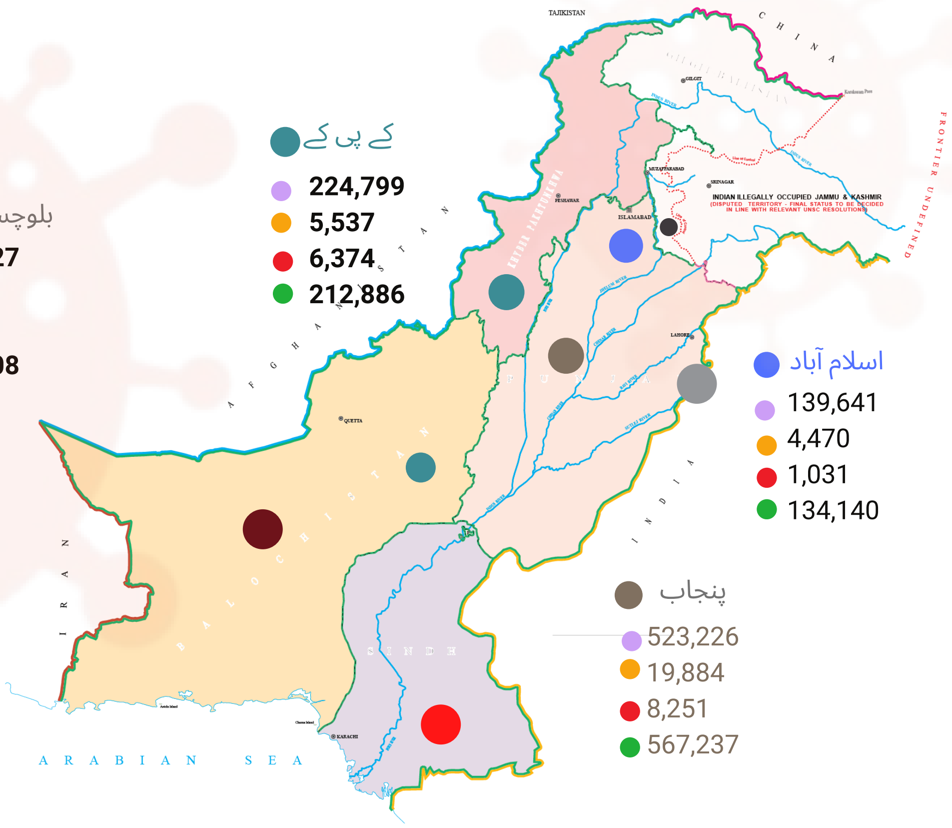

بلوچستان
- 36,027
- 541
- 378
- 35,108

کے پی کے
- 224,799
- 5,537
- 6,374
- 212,886

کشمیر
- 44,336/12,087
- 1,026/350
- 739/191
- 42,517/11,546

اسلام آباد
- 139,641
- 4,470
- 1,031
- 134,140

سندھ
- 595,372
- 19,884
- 8,251
- 567,237

پنجاب
- 523,226
- 19,884
- 8,251
- 567,237

تصدیق شدہ کیس | کل ایکٹو کیس | کل رکوریز | کل اموات

کل ٹیسٹ
31,034,892
گزشتہ 24 گھنٹے:7,221

تصدیق شدہ کیس
1,575,486
گزشتہ 24 گھنٹے:7

کل ایکٹو کیس
661
گزشتہ 24 گھنٹے:0

کل اموات
30,635
گزشتہ 24 گھنٹے:0

کل رکوریز
1,544,190
گزشتہ 24 گھنٹے:28

ویکسین کے اعدادو شمار

پہلی ڈوز
139,625,531
گزشتہ 24 گھنٹے:3,852

ڈبل ڈوز
132,271,095
گزشتہ 24 گھنٹے:7,514

سنگل ڈوز
48,444,092
گزشتہ 24 گھنٹے: 6,7255

ویکسین کی کُل لگائی جانے والی تعداد
301,870,637
گزشتہ 24 گھنٹے: 7,8602

SOURCE :Government of Pakistan

اينٽي وائرل ”پيڪسيلوڊ“ جي استعمال کان سواءِ به توهان ٻيهر ڪورونا وائرس جو شڪار ٿي سگهو ٿا.

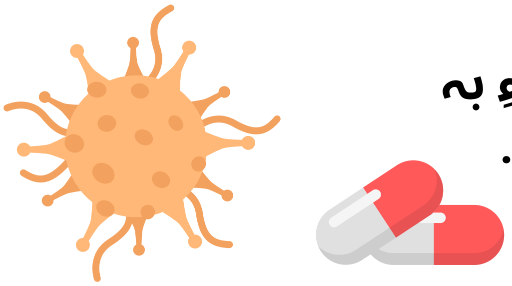

هڪ نئين مطالعي مان معلوم ٿئي ٿو ته ڪرونا وائرس جي علاج لاء استعمال ٿيڻ واري اينٽي وائرل دوا پيڪسيلوڊ، ڪرونا وائرس جي علامات جي ٻيهر ٿيڻ جو واحد سبب ناهي. گذريل مهيني جاما نيٽ ورڪ ۾ شايع ٿيل هڪ مطالعي مان خبر پئي آهي ته ڪووڊ مان متاثر هڪ ڏهائي کان وڌيڪ ماڻهو جنهن پيڪسيلوڊ دوا نه ورتي هئي صحتياب ٿيڻ جي ٻن ڏينهن ڪانپوءِ هنن ۾ ٻيهر ڪورونا وائرس جون علامتون ظاهر ٿيڻ لڳيون.

آگسٽ ۽ ڊسمبر 2020 جي وچ ۾ شايع ٿيل مطالعي ۾ ڪرونا وائرس مان متاثر 150 ماڻهن جا سيمپل ورتا ويا جن پيڪسيلوڊ (انهن کي هڪ جڳهِ ڏني وئي) دوا نه ورتي هئي. اٽڪل هڪ مهيني بعد، انهن مان 68 سيڪڙو ماڻهو مڪمل طور تي صحتياب ٿي چڪا هئا، جڏهن ته 44 سيڪڙو ماڻهن جو چوڻ هو ته انهن ۾ وائرس جون 13 ٻيون عام علامتون (جهڙوڪ ٿڌ، ڪنگهه، ٿڪاوٽ، متي ۾ سور، جسم ۾ سور، اُلٽي ۽ ڳلي جي سوزش وغيره) شامل آهن انهن مان هڪ علامت ٻيهر ظاهر ٿيو.

ماڻهو ڪورونا وائرس لاءِ استعمال ٿيندڙ اينٽي وائرل دوا پيڪسلوڊ استعمال ڪرڻ کان ڊڄڻ لڳا، ڇاڪاڻ ته جن ماڻهن پيڪلسيوڊ ورتو هو انهن ۾ ڪورونا وائرس مان صحتياب ٿيڻ ڪانپوءِ ٻيهر ڪورونا وائرس جون علامتون ظاهر ٿيڻ لڳيون آهن، جيتوڻيڪ سڄي دنيا ۾ ڪورونا وائرس جي ٻيهر انفيڪشن جي رجحان تي تحقيق ڪئي پئي وڃي، پر ڪيترن ئي ماڻهن جو خيال آهي ته متاثر ماڻهن جو ڪمزور مدافعتي نظام ان رجحان جو بنيادي سبب آهي.

جڏهن ته انهن مان 85 سيڪڙو ماڻهن، وڏي اڪثريت، ٻڌايو ته ٻيهر ظاهر ٿيڻ واريون علامتون ٿوريون هيون جهڙوڪ ڪنگهه، ٿڪاوٽ ۽ متي ۾ سور. اهڙي طرح، 15 سيڪڙو ماڻهن ۾ ٻيهر ظاهر ٿيڻ وارين علامات جي وچ ۾ اعتدال پسند علامتي ٻڌايو.

Source: [Fortunewell]()

پاڪستان ٽوئيٽر ۽ فيس بڪ تي هلنڊڙ جعلي خبرن تي قانون سخت ڪري ڇڏيو

پاڪستان سوشل ميڊيا پليٽ فارمز جهڙوڪ ٽوئيٽر ۽ فيس بڪ جهڙن ميٽا پليٽ فارمن تي جعلي خبرن لاءِ قانون سخت ڪري ڇڏيو آهي.هن حڪومتي قدم کي حڪومت مخالف صحافين ۽ ٻين مخالفن خلاف ڪريڪ ڊائون طور ڏٺو پيو وڃي.

صدر عارف علوي ملڪ جي پريوينشن آف اليڪٽرانڪ ڪرائمز ايڪٽ (پيڪا) ۾ ترميم لاءِ آرڊيننس جي منظوري ڏئي ڇڏي آهي، جنهن تحت ڪو به ماڻهو سوشل ميڊيا تي ڪنهن به پوسٽ خلاف شڪايت داخل ڪرائي سگهي ٿو. اڳوڻي قانون واري وزير فروغ نسيم پريس ڪانفرنس ڪندي چيو ته ايڪٽ ۾ جيل جي سزا به 3 سال مان وڌائي 5 سال ڪئي وئي ۽ جعلي خبرون آن لائن پکيڙڻ کي ناقابل ضمانت جرم ٻڌايو ويو.

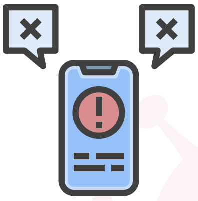

ڇا جعلي خبرن لاءِ تاهيل قانون غلط معلومات کي منهن ڏيڻ لاءِ بهترين طريقو ٿي سگهي ٿو؟

مس انفارميشن ۽ ڊس انفارميشن جي وچ ۾ فرق

غلط معلومات کي منهن ڏيڻ انتهائي مشڪل آهي چو ته ڪنهن به نظريي جي تشريح ڪرڻ لاءِ هڪ پيچيده عمل جي ضرورت آهي.ڪڏهن ڪڏهن غلط يا جعلي خبر طور سڃاتو وڃي ٿو مختلف طريقن سان اسان وٽ اچي سگهي ٿو. اهي ڪهاڻيون ڪڏهن ڪڏهن مڪمل طور تي پروپيگنڊا هونديون آهن يا لاڳاپيل معلومات کان سواءِ شايع ٿيل آهن يا هڪ طرفي نظر پيش ڪن ٿيون. ڪجھ ڪهاڻيون حقيقت تي ٻڌل ٿي سگهن ٿيون پر ڇاڪاڻ ته انهن کي تناظر کان ٻاهر پيش ڪيو ويو آهي، تنهنڪري غلط فهميون آهن. اهڙي طرح ڪڏهن ڪڏهن ڪهاڻين ۾ مزاحيه يا طنزيه مواد به هوندو آهي جيڪو ڪهاڻيءَ کي اهميت ڏيڻ بدران پڙهندڙن کي گمراه ڪري سگهي ٿو.

مس انفارميشن ۽ ڊس انفارميشن جي وچ ۾ بنيادي فرق ان جي پويان لڪيل مقصد آهي. مس انفارميشن عام طور تي غلط معلومات آهي جيڪا ماڻهو چاڻي واڻي لڪندا يا پکيڙيندا آهن. جڏهن ته ڊس انفارميشن جو مقصد نُڪي ڪرڻ آهي ۽ ٿي سگهي ٿو پرڏيهي مداخلت شامل هجي. بهرحال، جعلي خبرن جي قانون سازي گهٽ ۾ گهٽ غلط چاڻ ۽ غلط چاڻ جي وچ ۾ فرق ڪري ٿي، ۽ اهو غلط فهمي غلط معلومات جي پکيڙ ۾ مدد ڪري ٿو.

غلط معلومات جا اثر

گذريل سالن ۾ غلط معلومات جي پکيڙ ۾ خطرناڪ اضافو ڏٺو ويو آهي. ماڻهو انٽرنيٽ ۽ سوشل ميڊيا پليٽ فارمن ذريعي ڪنهن تاهيل ڳالهيون آساني سان ۽ جلدي پکيڙڻ جي قابل ٿي ويا آهن. آن لائن غلط معلومات جو استعمال اسٽاڪ شيئرز ڪان وٺي چونڊن ۽ ڪرپشن تائين هر شي کي متاثر ڪري سگهي ٿي.

غلط معلومات جو رجحان خاص طور تي ڪووڊ-19 جهڙي عالمي وباءُ جي دوران شروع ٿيو. "انفوڊيمڪ" جي نالي تي شروع ٿيندڙ غلط چاڻ جي تيزيءَ سان اپار ڪورونا وائرس خلاف حڪومتي قدمن کي به ڪمزور ڪري ڇڏيو. غلط معلومات جا سنگين ۽ ڪڏهن ڪڏهن موتمار نتيجا ٿي سگهن ٿا.

قانون سازي سان لاڳاپيل غلط معلومات

غلط چاڻ بابت قانون سازي جعلي خبرن ۽ غلط چاڻ کي ڪنٽرول ڪرڻ لاءِ قانون سازي جي حوالي سان بحث جاري آهي. ڇا قانون سازي ضروري آهي ته شهرين کي گمراهه ڪندڙ غلط معلومات کان بچائڻ لاءِ يا اهو اظهار جي آزادي جي خلاف ورزي آهي؟

مارچ 2017 ۾، گڏيل قومن ۽ علائقائي انساني حقن جي ادارن اظهار جي آزادي ۽ جعلي خبرن، غلط چاڻ ۽ پروپيگنڊا تي گڏيل بيان جاري ڪيو. گڏيل پڌرائي ۾ چيو ويو آهي ته مبهم ۽ اڻ چاتل خيالن جي بنياد تي ڪوڙي ۽ ڪوڙي خبرن جي پکيڙ کي ڏوهه قرار ڏيڻ اظهار جي آزادي تي پابندين جي عالمي معيارن جي پيچڪڙي آهي.

تعليم ۽ شعور قانون سازي کان وڌيڪ اهم آهي.

مؤثر طريقي سان غلط معلومات کي منهن ڏيڻ اسان جي وقت جي سڀ کان اهم مسئلن مان هڪ آهي. قانون دان، تعليمي ماهر ۽ سماجي ڪارڪن مختلف طريقن سان ان مسئلي جو حل پيش ڪن ٿا. غلط معلومات کي روڪڻ لاءِ جيڪو به طريقو استعمال ڪيو وڃي اهو پڻ يقيني بڻائڻ گهرجي ته اها اظهار جي آزادي ۾ رڪاوٽ نه وجهي.

اسان حقيقتن کي ڳولڻ لاءِ ڪيل سيڙپڪاري کي پڻ ڏسي رهيا آهيون. پهرين ڏهاڪي دوران، دنيا جي هر براعظم تي 50 کان وڌيڪ ملڪن ۾ مختلف آزاد حقيقتن جي جاچ ڪندڙ تنظيمون سامهون آيون آهن. سڀ کان وڌيڪ قابل اعتماد عالمي ڳڻپ جي مطابق، 113 حقيقت جي جانچ ڪندڙ گروپ اڃا تائين سرگرم آهن.

انٽرنيٽ جي دنيا جعلي خبرن جي پکيڙ کي آسان بڻائي ڇڏيو آهي. غلط معلومات سياسي پولرائزيشن کي تيز ڪري سگهي ٿي ۽ اڳي کان وڌيڪ وڏي پيماني تي، چونڊن تي اثرانداز ٿي سگهي ٿي ۽ عوامي صحت کي متاثر ڪري ٿي. تنهن هوندي به اهو ضروري آهي ته اسان ان دور جهڙي قانون سازيءَ کان پاسو ڪريون جيڪو ڪنهن به طرح اظهار جي آزادي جي حق کي متاثر ڪري.

Source: [Media Defense]

جعلي خبرن جي ڪيئن نشاندهي ڪجي

ذريعن کي ڇاٽڻ

ڪهاڻي سان لاڳاپيل ويب سائيٽ، ان جو مقصد ۽ هڪ حوالي سان مهيا ڪيل معلومات تي تحقيق ڪريو.

ڪهاڻي کان ٻاهر پڙهو

ڪهاڻين جون سرخيون استعمال ڪري سگهجن ٿيون.

پوءِ سڄي ڪهاڻي کي مڪمل طور تي جانچيو

ليڪ بابت ڄاڻو: تحقيق ڪريو ته ڇا ليڪ حقيقي ۽ قابل اعتماد آهي.

مختلف ذريعن

ڪهاڻي ۾ ڏنل لنڪ تي ڪلڪ ڪريو، چيڪ ڪريو ته ڏنل لنڪ واقعي اصل ڪهاڻي ڏڍائين ٿا.

تاريخ چيڪ ڪريو

پراڻيون ڪهاڻيون ٻيهر اپلوڊ ڪرڻ جو مطلب اهو ناهي ته انهن جو تعلق نون واقعن سان آهي.

مزاح يا طنز لاءِ ڪهاڻي جي جانچ ڪريو

چيڪ ڪريو ته ڪهاڻي ۾ طنزيه مواد موجود ته نه آهي تصديق لاء ليکڪ ۽ ويب سائيٽ سان چيڪ ڪريو.

تعصب جي چڪاس

اهو پڻ غور ڪيو ته توهان جا پنهنجا عقيدا متاثر ٿي سگهن ٿا توهان جي ڪهاڻي جو جائزو وٺڻ جي صلاحيت لاڳاپيل

اهرن سان تصديق ڪرڻ

ختلف ڪتابن جو مطالعو ڪريو ۽ حقيقت جي جانچ ڪندڙ سائيٽن سان تصديق ڪريو.